

ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Гнатко І. В., студ. (гр. ХД-81, ХТФ КПІ ім. Ігоря Сікорського)

Анотація. Розглянуто основні чинники, які здійснюють негативний вплив на персонал підприємств фармацевтичної галузі та оточуюче середовище. На основі досвіду розвинутих країн, статистичних даних та законодавства України, запропоновано комплекс адміністративних, інженерно-технічних, санітарно-гігієнічних та медичних заходів, спрямованих на мінімізацію впливу шкідливих чинників на працівників даної галузі.

Ключові слова: засоби індивідуального захисту, утилізація відходів, кваліфікація робітників, техногенні катастрофи, професійні захворювання, умови трудової діяльності.

Abstract. The main factors that have a negative impact on the staff of pharmaceutical companies and the environment are considered. Based on the experience of developed countries, statistics and legislation of Ukraine, a set of administrative, engineering, sanitary and medical measures aimed at minimizing the impact of harmful factors on workers in this industry.

Keywords: personal protective equipment, waste management, qualification of workers, man-made disasters, occupational diseases, working conditions.

Вступ. Інтенсивний розвиток науки і техніки скоригував специфіку функціонування підприємств багатьох галузей промисловості, зокрема фармацевтичної. Суттєве збільшення продуктивності, завдяки новітнім технологіям, вплинуло на усі аспекти трудової діяльності. Зросли вимоги до якості індивідуальних засобів захисту працівників, утилізації відходів «брудних» виробництв, частоти обслуговування обладнання тощо [1]. Разом з цим, підвищилися вимоги щодо кваліфікації персоналу, оскільки, враховуючи сучасні виробничі потужності фармацевтичних підприємств, плата за будь-які техногенні помилки є занадто високою.

Дані Всесвітньої організації охорони здоров'я свідчать, що наразі більш ніж 100000 хімічних речовин, майже 50 фізичних, 200 біологічних та біля 20 негативних ергономічних факторів можуть чинити пасивну та/або активну шкоду персоналу фармацевтичного підприємства. Згідно останніх оцінок, головними «вбивцями» є: професійно-зумовлені онкологічні захворювання (32%), серцево-судинні захворювання (23%), нещасні випадки на виробництві (19%) та інфекційні захворювання, напряму пов'язані з умовами трудової діяльності (17%) [1].

Нажаль, в нашій країні, забезпечення персоналу актуальною інформацією щодо індивідуального захисту в різних ситуаціях та самими засобами захисту не відповідають сучасним нормам, а інколи й зовсім відсутнє, що в довгостроковій перспективі нерідко призводить до розвитку професійних захворювань. На ліквідацію наслідків діяльності підприємств фармацевтичної галузі, у вигляді аварій, травм та професійних захворювань, Україна, в

середньому, за рік втрачає близько 600 млн. грн.

Аналіз стану питання. Як показує практика розвинутих країн, більшості ситуацій, описаних вище, можна уникнути, розробивши конструктивний план заходів під кожне конкретне підприємство фармацевтичної галузі. Звичайно, в Україні державне фінансування та інвестиційна зацікавленість в багатьох комерційних підприємствах є значно меншими, в наслідок чого, деякі пункти просто недоступні з економічних міркувань. Проте, навіть прості регулярні курси підвищення кваліфікації працівників можуть на 11-32% зменшити кількість ситуацій, що негативно впливають на людину та/або оточуюче середовище на 11-32%, тим самим значно погіршуючи репутацію фармацевтичної галузі [1].

Мета роботи: розробити план заходів для фармацевтичних підприємств різної спрямованості, орієнтовані на профілактику конкретних наслідків їх роботи, а також зменшення негативного впливу виробничих факторів як на людину, так і на оточуюче середовище.

Методики, матеріали і результати досліджень. Комплекс заходів для досягнення поставлених цілей повинен включати наступне:

- створення спеціальної незалежної комісії з охорони праці, яка регулярно проводитиме перевірку відповідності виробничих споруд, складських зон та зон контролю підприємств вимогам будівельних і санітарних норма; забезпечення персоналу усіма необхідними способами індивідуального захисту, залежно від специфіки роботи, яку вони виконують у циклах виробництва, зберігання, реалізації і утилізації продукції; стану пожежної і вентиляційної систем; необхідного рівня звукоізоляції та освітлення приміщень тощо [2];
- додатковий контроль за кількістю шкідливого випромінювання, яке співробітники отримують від різних джерел;
- проведення навчання на декількох рівнях, надання матеріалів щодо навчання роботі на небезпечних ділянках виробництва;
- регулярне забезпечення (за рахунок роботодавця) комплектами спеціального одягу належної якості з необхідним ступенем захисту, засобами зняття забруднень з одягу та поверхонь, захисними масками, респіраторами тощо;
- забезпечення безпечного пересування працівників по усій території підприємства, за рахунок встановлення зручних сходів, правильного зберігання горючих сумішей у спеціально облаштованих для цього місцях, забезпечення доступності засобів пожежогасіння;
- влаштування зручних ергономічно обґрунтованих робочих місць, укомплектованих сучасним та безпечним обладнанням. Системи автоматизації, таблеткові преси, спектрометри, біохімічні аналізатори та інші прилади повинні виготовлятися з якісних матеріалів, які при довготривалому використанні не чинитимуть негативної дії на організм людини [2];
- страхування працівників від нещасних випадків на виробництві;

- забезпечення безкоштовного планового медогляду працівників для ранньої діагностики хвороб та проведення якісного санітарно-профілактичного обслуговування кожного співробітника;
- проведення атестаційних заходів щодо підвищення кваліфікації працівників [2];
- сприяння плановим перевіркам профспілкових органів, повний допуск до особистих справ співробітників і виробничих майданчиків;
- якісне проведення інструктажів;
- постійний моніторинг видачі засобів захисту, їхня апробація та попередній огляд.

Подібний комплексний підхід, за умови належної реалізації, спроможний надати ряд переваг сучасним фармацевтичним підприємствам. Зменшення кількості професійних захворювань та нещасних випадків, підвищення ефективності праці і, як наслідок, збільшення прибутку, зменшення негативного впливу на оточуюче та робоче середовище – далеко не повний перелік потенційно можливих зрушень у даній галузі.

Висновки. Підсумовуючи усе вищесказане, можна зазначити, що в нашій країні, порівняно з країнами Західної та Центральної Європи, а також Північної Америки, приділяється дуже мало уваги питанням захисту персоналу від шкідливих факторів. Звідси й така невтішна статистика. Ще одним недоліком вітчизняної виробничої сфери є непослідовність у навчанні, неякісне проведення курсів підвищення кваліфікації та проведення інструктажів «для галочки».

Перелічені вище організаційні заходи, на відміну від повного оновлення обладнання, переоснащення технологічних процесів, перебудови виробничих приміщень, реалізувати на практиці досить легко. Варто підкреслити, що сумлінне виконання кожного з пунктів комплексу вищенаведених заходів, може суттєво покращити ситуацію у фармацевтичній галузі. США та Канада, які сьогодні займають одні із лідируючих позицій на фармацевтичному ринку, вже пройшли цей шлях, поєднавши чудові технологічні досягнення з високим рівнем безпеки.

Науковий керівник: Землянська О. В., ст. вик. (каф. ОППЦБ КПІ ім. Ігоря Сікорського)

Література

1. Панасенко А. И., Буряк В. П., Кремер А. А. [и др.]. Охрана труда в фармацевтической отрасли : Учеб. пособие для преподавателей и студентов V курса фармац. факультетов специальностей «Фармация» и «ТКПС». Запорожье: ЗГМУ, 2015. – 102 с.
2. Занина И. А., Шведов Г. И., Муковнина М. Д. Охрана труда на рабочих местах в фармацевтических организациях : Учебно-методическое пособие. Воронеж: Воронежский государственный медицинский университет имени Н.Н. Бурденко, 2018. – 100 с.